

DOM

afsagt den 31. marts 2021 af Vestre Landsrets 13. afdeling (dommerne Peter Buhl, Ida Skouvig og Helle Søgaard Larsen (kst.) i ankesag

V.L. S-1345-19

Anklagemyndigheden

mod

T2

født maj 1970

og

T1

(begge ved advokat Jens Steensgaard, Vejen)

Retten i Kolding har den 14. juni 2019 afsagt dom i 1. instans (rettens nr. 1-357/2019 og 358/2019).

Påstande

De tiltalte T2 og T1 har påstået frifindelse, subsidiært strafbortfald.

Anklagemyndigheden har påstået skærpeelse.

Anklagemyndigheden har for landsretten præciseret tiltalen vedrørende tiltalte T1 således, at der i forhold 1-2 efter "Dyreværnslovens § 28, stk.11, jf. stk. 9, jf. stk. 2, jf. § 1", tilføjes "jf. nu dyrevelfærdslovens § 58, stk. 2, jf. stk. 1, jf. stk. 12 og stk. 13, jf. § 2", og at der efter "bekendtgørelse om beskyttelse af dyr under transport § 35, stk. 2, jf. stk. 1, nr. 1, " tilføjes "jf. nu bekendtgørelse om beskyttelse af dyr under transport § 36, stk. 2, jf. § 37, stk. 1". Endvidere er tiltalen i forhold 3 præciseret således, at det efter "Bekendtgørelse om beskyttelse af dyr under transport § 35, stk. 2, jf. stk. 1, nr. 3, jf. § 25" tilføjes "jf. bekendtgørelse om beskyttelse af dyr under transport § 36, stk. 2, jf. § 36, stk. 1, nr. 1, jf. § 25."

Anklagemyndigheden har endvidere præciseret tiltalen vedrørende tiltalte T1 således, at der i forhold 1-2 efter "Dyreværnslovens § 28, stk. 9, jf. stk. 2, jf. § 1, tilføjes "jf. nu dyrevelfærdslovens § 58, stk. 2, jf. stk. 1, jf. stk. 12 og stk.13, jf. § 2", og således at det efter "bekendtgørelse om beskyttelse af dyr under transport § 35, stk. 1, nr. 1" tilføjes "jf. nu bekendtgørelse om beskyttelse af dyr under transport § 37, stk. 1. Endvidere er tiltalen i forhold 3 præciseret således, at det efter "bekendtgørelse om beskyttelse af dyr

under transport § 35, stk. 1, nr. 3, jf. § 25" tilføjes "jf. nu bekendtgørelse om beskyttelse af dyr under transport § 36, stk. 1, nr. 1, jf. § 25".

Supplerende oplysninger

Den dom vedrørende tiltalte T2, der er nævnt i byrettens dom, er rettelig afsagt den 2. november 2018 og vedrører en overtrædelse begået den 29. april 2015. Tiltalte T2 har herudover modtaget en advarsel af 6. december 2017 for en overtrædelse af transportbekendtgørelsen begået den 27. juni 2017.

Tiltalte T1 er ved samme dom af 2. november 2018 som tiltalte T2 straffet med en bøde på 4.000 kr. Herudover er tiltalte T1 straffet ved

- bødevedtagelse af 8. marts 2013 på 7.000 kr. for overtrædelse af transportbekendtgørelsen
- dom af 12. september 2016 med bøde på 14.000 kr. for blandt andet overtrædelse af transportbekendtgørelsen
- dom af 19. januar 2018 med bøde på 12.000 kr. for overtrædelse af transportbekendtgørelsen den 27. juni 2017
- bødevedtagelse af 12. juni 2018 på 14.000 kr. for overtrædelser af dyreværnsloven og transportbekendtgørelsen den 3. april 2018.

Forklaringer

T2 og T1 ved ejer X2 og vidnet embedslæge X3 har for landsretten i det væsentlige forklaret som i 1. instans.

Tiltalte T2 har supplerende forklaret, at det var den mindste ko, der blev læsset sidst, og den blev læsset i By2. Han husker ikke, at han har givet udtryk for, at der ikke var plads nok til de to køer. Det er hans opfattelse, at de to køer havde plads nok, idet pladskravene var opfyldt. De to køer lå oven på hinanden, da vognen blev åbnet. På fotoene side 64 ligger køerne på læsserampen efter aflivningen. Blodet skyldes afblødningen i forbindelse med aflivningen. Køerne blev trukket ud med gaffeltruck som vist på fotoet side 65. Køerne faldt derved ned på betonen og trak strølsen med sig, så det ser ud som om, der slet ikke var strøet i vognen. Det var den lyse ko, der blev læsset sidst. Den var mindst, og den lå nederst, da vognen blev åbnet. Begge køer var magre, og derfor var han slet ikke betænkelig ved at sætte dem sammen, når de stod med hovedet hver sin vej. Derved støttede de hinanden. Man anvender ikke de mål, der fremgår af tabellen over hofter på køer, og han har aldrig i transportøjemed set eller anvendt tabellen.

Da han åbnede lågen og så de to liggende køer, tænkte han over, hvad han kunne have gjort anderledes, fordi han var ulykkelig over det, der var sket. Det var derfor, han gav udtryk for, at han ikke skulle have haft den sidste ko med. Det viste sig efterfølgende, at der var plads nok efter reglerne. Det var først, da han så, at køerne var faldet, at han tænkte den tanke, om rumadskillelsen skulle have været placeret anderledes, eller at han måske ikke skulle have taget den sidste ko med. Der var tale om en eftertænkning.

Hvis der ikke er plads til en ko, må den vente til næste gang. Hvis der er store køer med, er der ikke plads til 26 køer, selv om bilen er indrettet til det. Hvis landmanden protesterer mod, at en ko ikke medtages, vil han eventuelt kontakte kontoret, men normalt er der stor forståelse for, at der ikke er plads, og det er hans vurdering, om den skal med.

Rummets dybde bliver indrettet efter antallet af dyr. Vejrforholdene indgik ikke i hans vurdering af, om det var forsvarligt at tage 26 køer med. Han havde brugt ekstra strøelse i bilen den pågældende dag, og derfor gav det også en ekstra mængde smadder. Selv hvis der havde været endnu mere strøelse, havde det ikke absorberet smadderet. Der blev ikke glat i bilen som følge af smadderet, idet der var en skridsikker bund. Det er et lovkrav, at bunden er skridsikker. Han er uddannet i at vurdere, hvor meget strøelse der skal til. Jo større mængder, der bruges, jo værre se det ud. Han husker ikke, om han forud for den pågældende dag havde fået skriftlige advarsler. Han husker ikke at have hørt om de advarsler af 9. december 2016, 9. november 2016 og 1. juni 2016, som er blevet givet til T2 vedrørende kørsler, som han har foretaget. Han kører ikke længere med dyr, fordi chaufføreren er et jaget folkefærd.

Han har været ansat hos T2 siden 2011. Han er uddannet som landmand for 30 år siden, og han har arbejdet med køer hele sit liv.

Han har udarbejdet den fremlagte køreseddel. Det første dyr blev læsset hos X4 kl. 2.30. Han læssede af kl. 9.40. Det var en lang transport, idet turen varede næsten 8 timer for de køer, der blev læsset ved det første stop. Den første af de to køer, som sagen vedrører, blev læsset hos X5. Den blev sat for sig selv i det bageste rum. Den anden ko blev læsset hos X6. De to køer blev sat sammen for at skåne dem.

Der var strøet med savsmuld, som han havde fået på slagteriet. Der er ikke afløb i bilen. Når køerne besørger, absorberes det af strøelsen. Der er tag på bilen, men der er luftindtag, som regn kan komme ind ad. Han vidste, at det var en lang tur, og derfor havde han givet ekstra strøelse. Han husker ikke, om vejruddigten gik ud på regn, men det regnede i hvert fald. Fotoet side 67 viser ikke den del af kærren, hvor de to magre køer stod. Han ved ikke, hvad de hvide pletter på smadderet er. Det er fortsat hans opfattelse, at der er anvendt strøelse nok.

Han husker det ikke sådan, at dyrlægen prøvede, om dyrene kunne rejse sig op. Det var dyrlægen, der bestemte, at dyrene skulle aflives med det samme. Hvis man havde brugt lidt tid på at filtrere dyrenes ben ud, er det hans opfattelse, at i hvert fald den store ko temmelig sikkert kunne have rejst sig. Det kunne den lille ko måske også, men ingen af køerne fik chancen. Størrelsen på de to køer var ikke så forskellig, at de ikke kunne transporteres sammen.

Køer har nogle gange hjertefejl, som først opdages, når dyret presses i forbindelse med slagtingen. Respirationsbesværet hos den lille ko kan derfor skyldes en hjertefejl. Han har ikke set friske blødninger på dyrene. Mærkerne kan stamme fra, at dyrene efter aflivningen blev trukket hen over jorden.

”P-” på slagteafregningen viser, at der er tale om en mager ko. Det er den laveste værdi, som en ko kan have. Den store ko vejede nok knap 600 kg, mens den lille ko vejede mere end de 390 kg, som dyrlægen har anslået. Det er hans opfattelse, at man ikke kan beregne koens vægt i levende live som forklaret af dyrlægen.

Der er ikke nogen ekstra fortjeneste for ham ved at tage en ekstra ko med, idet han er på fast timeløn.

Embedsdyrlæge X3 har supplerende forklaret, at de to køer blev slagtet, og at der ikke ved slagtingen blev fundet hjertefejl. Han har selv set hjerterne. Begge dyr blev godkendt til fuld afregning efter slagtingen. Det er ham, der har konstateret de friske blødninger. De friske blødninger skyldes ikke, at dyrene blev slæbt ud af bilen. Dyrene var på det tidspunkt aflivede og afblødte. Friske blødninger opstår ved, at der trænger blod ud i vævet, og det kan kun ske, så længe hjertet slår.

Dyrene kunne helt sikkert ikke have rejst sig, for i så fald ville de have gjort det med det samme, da dørene blev åbnet. Der var for lidt plads til, at dyrene kunne rejse sig. Den største ko kunne måske have rejst sig, hvis der var plads nok, men den mindste ko var for svækket. Det blev besluttet med det samme, at køerne skulle aflives. Hvis de kunne have rejst sig, havde de gjort det i det tidsrum, der gik, inden remedierne til aflivning blev fremskaffet. Den store ko lå delvist oven på den lille ko med et væsentligt tryk til følge. Derfor havde den lille ko også svært ved at trække vejret.

Når der er så lidt plads, er man nødt til at læsse dyrene, så de vender hovedet hver sin vej. Normalt transporteres køer løsgående i en flok. Den mindste ko var nok så ringe, at den skulle have været transporteret for sig selv i en skånetransport, og der var så stor forskel på vægten mellem den lille ko og den store ko, at det var tydeligt, at det ville give problemer at transportere dem sammen, selv om de begge var klassificeret som P-.

Han kan have svært ved at vurdere, om der overhovedet har været strøet. Det har under alle omstændigheder været helt utilstrækkeligt, idet lovens krav om, at der skal være tørt, ikke var opfyldt. Det er tydeligt at se, når der er strøet tilstrækkeligt. De lyse pletter på billedet side 67 i ekstrakten er genskin som følge af refleksion ved billedoptagelsen og ikke tør strøelse. Det var solskin den pågældende dag.

Der kan godt have været strøet i det lille rum, hvor de to magre køer stod, men strøelsen var under alle omstændigheder utilstrækkelig. Ved sårbare dyr skal der strøs endnu mere. Gulvet bliver glat, når strøelsen ikke er tilstrækkelig, selv om gulvet er skridsikkert.

40 % regler gik ud på, at der ikke måtte være mere end 40% 's forskel i vægten på de dyr, der blev samtransporteret. Det var en uskreven regel, og der var uenighed om fortolkning af reglen. Den blev derfor forladt for mindst 10 år siden. Nu skal der i stedet foretages en konkret vurdering af, om dyrene kan transporteres sammen. I den konkrete situation har chaufføren vurderet forkert, idet det ene dyr vejede ca. 200 kg mere end det andet dyr. Desuden var der for lidt plads og for lidt strøelse.

Han har ikke målt længden på de to køer, og han kan derfor ikke sige, om den sorte ko er længere end den hvide ko. Det fremgår tydeligt af billedet side 68, at den sorte ko er i betydeligt bedre stand end den hvide ko, og slagtevægten for den sorte ko var også væsentligt højere end for den hvide ko. Det er almindeligt at bruge slagtevægten som udgangspunkt for vurderingen af koens vægt i levende live. Beregningen af vægten på baggrund af slagtevægten er udtryk for et skøn, og det, der er anført i hans mail af 30. august 2017 om, at det er kutyme at anslå den levende vægt til ca. det dobbelte af slagtevægten, er udtryk for en tommelfingerregel med den usikkerhed, han har redegjort for i mailen. Han kender ikke tabellen om sammenhæng mellem vægt i kg og kropsmål.

Der er helt klart givet alt for lidt strøelse, idet det er svært overhovedet at se strøelse på billederne. Det ligner bare gylle. Bunden var ikke skridsikker længere, efter at der var afgivet gylle. Bunden skal være tør og skridsikker. Bunden kan sagtens være tør, når der aflæsses. Det afhænger af, hvor meget savsmuld der er anvendt. Mængden af strøelsen afhænger af, hvilke dyr der skal transporteres, og længden af transporten. Det er vigtigt, at chaufføren kører efter forholdene. Hvis bunden ikke er skridsikker, skal der udvises forsigtighed ved acceleration.

Det er Justitsministeriets vejledning nr. 145 af 21. december 2006 om transportforordning, pkt. 1.12 om 40 % forskellen, som han i sin forklaring for byretten har kaldt for tåbelig. Det er hans opfattelse, at reglen ikke bruges længere. Der er efter hans opfattelse tale om en vejledning til embedsmænd og ikke til chauffører. Vejledningen er således efter hans opfattelse kun rettet mod Fødevarestyrelsens ansatte.

Jo flere dyr der er med en transport, jo mere tjener vognmanden. Hvis dyret er meget svækket, kan det blive afvist som egnet til slagtning. Han ved ikke, om vognmanden i den situation bliver betalt for transporten, men i øvrigt er det indlysende, at vognmanden tjener mere, jo flere dyr der medtages under en transport.

X2 har supplerende forklaret, at han fortsat er ejer af T1. Han får ikke penge for et dyr, der skydes på rampen, og som ikke slagtes. Hvis dyret kommer ind på slagtekæden, får han penge. De to dyr kom ind på slagtekæden, og derfor fik han betaling i det konkrete tilfælde.

Han erindrer at have fået advarsler tidligere af Fødevaredirektoratet. Når han har fået advarsler, snakker han med chaufføren om det, men det er ikke altid, at han kan se, hvad der skal gøres for at undgå situationen fremover, fordi der er tale om et hændeligt uheld.

Han har drevet virksomhed med kvægtransport i nok 31 år. Han har kompetencebevis. Han har ikke andre uddannelser. Han har fortsat tre lastvogne. Der er skridsikker bund i alle vognene. Skridsikkerheden er til stede, hvad enten underlaget er vådt eller tørt.

Det sker, at chaufførerne afviser dyr hos landmændene, fordi dyrene ikke er transportegnede. Man tager også hensyn til 40% -reglen.

Han tjener nok 10-30 kr. pr. dyr, der transporteres. Det er umuligt at skaffe chauffører til dyretransporter, fordi de bliver jagtet af myndighederne. Der er ingen, der vil gå på arbejde, hvis det koster dem penge.

Landsrettens begrundelse og resultat

Efter bevisførelsen for landsretten tiltrædes det af de grunde, som byretten har anført, at tiltalte T1 i forhold 3 har overtrådt transportbekendtgørelsen ved ikke at have forsynet påhængsvognen med passende strøelse.

Tiltalte T2 havde læsset de to køer på påhængsvognen og var som følge heraf bekendt med de forhold, hvorunder de blev transporteret, herunder den begrænsede størrelse af det separate rum, køernes størrelse og tilstand, herunder størrelsesforskellen på køerne, og den utilstrækkelige strøelse. Herefter og i øvrigt af de grunde, som byretten har anført, tiltrædes det, at T2 efter en samlet vurdering i forhold 1+2 har overtrådt dyreværnsloven, nu dyrevelfærdsloven, og transportbekendtgørelsen som beskrevet i tiltalen. Den omstændighed, at det areal, der var til rådighed for de to køer, ikke i sig selv indebar en overtrædelse af arealkravene, kan ikke føre til et andet resultat, da det som anført af Det Veterinære Sundhedsråd ikke er gulvarealet alene, der er afgørende for, om dyr transporteres under forsvarlige forhold.

Det tiltrædes endvidere, at tiltalte T1 som følge heraf er ansvarlig for de forhold, som tiltalen mod selskabet vedrører.

Spørgsmålet er herefter, om der, således som de tiltalte har gjort gældende, er sket en ændring af praksis, som indebærer, at de tiltalte ikke efter den nugældende praksis ville være blevet tiltalt som sket, og at det har den betydning, at de tiltalte skal frifindes, subsidiært at straffen skal bortfalde. De tiltalte har herom navnlig anført, at Fødevarestyrelsens instruks af 18. februar 2019 og Fødevarestyrelsens vejledning af 29. september 2020 om ny model for sanktionering og opfølgning på transportområdet indebærer, at der ikke længere vil blive rejst tiltale i en sag som den foreliggende mod en chauffør, og at det af forarbejderne til dyrevelfærdsloven fremgår, at Fødevarestyrelsen i højere grad vil udnytte mulighederne for at sanktionere med påbud og forbud.

Af Fødevarestyrelsens instruks af 18. februar 2019 fremgår blandt andet følgende:

”...

Konstateres der overtrædelser af reglerne for transport af dyr, skal chaufføren for transporten kun sanktioneres ved grove overtrædelser, som chaufføren kan gøres personligt ansvarlig for. Fokus ved sanktioneringen skal ligge på hvem, der fremadrettet har mulighed for at rette op. Dette indebærer, at chaufføren som udgangspunkt ikke sanktioneres i de typiske sager om bl.a. ikke-transportegnede dyr og manglende vedligeholdelse af køretøjet.

...”

De situationer, hvor chaufføren er personligt ansvarlig og fortsat skal sanktioneres, er derefter illustreret i instruksen ved en række eksempler, hvor der under transporten opstår skader på dyrene.

Af Fødevarestyrelsens vejledning af 29. september 2020 om ny model for sanktionering og opfølgning på transportområdet fremgår under punkt 6.3 Sanktionering af chauffører blandt andet følgende:

”Hvis der ved kontrol af dyretransporter konstateres overtrædelser, skal sanktioneringen som udgangspunkt rettes mod transportvirksomheden og/eller besætningsejeren som beskrevet i sanktioneringsguides for hver af de forskellige kontrolindsatser. Baggrunden er, at det som udgangspunkt er transportvirksomheden, som skal sikre chaufføren de rette rammevilkår samt gennem instruktion og tilsyn sikre, at chaufføren overholder reglerne.

Chaufføren for transporten skal i udgangspunktet kun sanktioneres ved overtrædelser, som chaufføren kan gøres personligt ansvarlig for, og hvor chaufførens adfærd er så grov en overtrædelse af reglerne for håndtering af dyr, at chaufføren skal politianmelde for overtrædelsen. Det skal understreges, at det afgørende er grovheden chaufførens handling eller undladelse sammenholdt med, om det har medført eller givet risiko, at et eller flere dyr blev påført alvorlige skader.

...”

I den foreliggende situation har landsretten som ovenfor anført fundet, at tiltalte T2 har behandlet de to køer groft uforsvarligt som følge af forholdene under transporten, som han personligt var ansvarlig for.

Allerede fordi den omtalte praksisændring under disse omstændigheder ikke ville have haft betydning for spørgsmålet om politianmeldelse og tiltalerejsning mod tiltalte T2, giver det, som de tiltalte har anført om praksisændringen vedrørende chauffører, ikke grundlag for at frifinde dem. Det, som er anført om praksisændringen vedrørende påbud og forbud over for vognmænd, giver heller ikke grundlag for at frifinde T1.

Det tiltrædes derfor, at de tiltalte er fundet skyldige som sket.

Tillægsstraffen for tiltalte T2 forhøjes under hensyn til forhold 3 til en bøde på 23.000 kr.

Tillægsstraffen for T1 er passende udmålt.

Sagen har sammenlagt en sagsbehandlingstid på ca. 3 år og 9 måneder, hvoraf 1 år og 9 måneder er medgået ved sagens behandling i landsretten. Under hensyn til sagens karakter sammenholdt med, at sagen under landsrettens behandling blandt andet har været udsat efter begæring fra de tiltalte som følge af ændret lovgivning på området, finder landsretten, at den samlede sagsbehandlingstid ikke overskrider det rimelige. Der er derfor ikke grundlag for at nedsætte straffen eller lade denne bortfalde.

Med den anførte ændring stadfæster landsretten derfor byrettens dom.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Byrettens dom stadfæstes med den ændring, at bøden for T2 forhøjes til 23.000 kr.

De tiltalte skal in solidum betale sagens omkostninger for landsretten, dog således at de hver især betaler halvdelen af salæret til forsvareren.

Peter Buhl

Ida Skouvig

Helle Søgaard Larsen

(kst.)

Udskriften udstedes uden betaling.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Vestre Landsret,

Viborg den 31. marts 2021

Erna Kristensen

stedfortræder

Retten i Kolding

Udskrift af dombogen

DOM

afsagt den 14. juni 2019

Retten nr. 1-357/2019 og 358/2019

Politiets nr. 37TC-89110-00054-17 og 3700-89110-00035-17

Anklagemyndigheden

mod

T1

cvr-nummer ...

og

T2

født maj 1970

Sagerne er behandlet sammen.

Anklageskrifterne er modtaget den 18. januar 2019.

T1 er tiltalt for overtrædelse af

1 + 2.

Dyreværnsloven § 28, stk. 11, jf. stk. 9, jf. stk. 2, jf. § 1 og bekendtgørelse om beskyttelse af dyr under transport § 35, stk. 2, jf. stk. 1, nr. 1, jf. Rådets forordning (EF) nr. 1/2005 om beskyttelse af dyr under transport art. 3, litra c og litra g, art. 6, stk. 3 og bilag 1, kapitel II, nr. 1.1, litra a og litra g samt nr. 1.2

ved den 14. juni 2017 forud for kl. 09.40 som transportvirksomhed at være ansvarlig for at chauffør T2 var fører af lastbil ... med påhængsvogn ..., hvorpå han transporterede 12 køer til X1, ... i Århus, og herunder behandlede 2 køer groft uforsvarligt, idet påhængsvognen ikke var indrettet og blev anvendt på en sådan måde, at dyrenes sikkerhed blev tilgodeset, og sådan at dyrene ikke kunne komme til skade eller blive påført lidelser, idet de 2 køer var placeret i et rum på 1 x 2,47 meter bagerst på påhængsvognen, hvor de grundet deres størrelse var begrænset i deres naturlige bevægelser, hvilket, sammenholdt med at gulvet

ikke var skridsikkert og påhængsvognens bevægelser, medførte, at de 2 køer væltede ned oven på hinanden uden mulighed for at rejse sig igen, hvorved den nederste ko ved ankomst til slagteriet havde respirationsbesvær og begge køer havde friske blødninger på fremstående punkter af slagtekroppen og måtte aflives på påhængsvognen, alt hvorved køerne blev udsat for en høj grad af smerte, lidelse, angst og væsentlig ulempe.

3.

Bekendtgørelse om beskyttelse af dyr under transport§ 35, stk. 2, jf. stk. 1, nr. 3, jf. § 25

ved den 14. juni 2017 forud for kl. 09.40 som transportvirksomhed at være ansvarlig for, at T2 var fører af lastbil ... tilkoblet påhængsvogn ... og i forbindelse med økonomisk virksomhed transporterede 12 køer i påhængsvognen til X1 , ... i Århus, selv om gulvet i påhængsvognen ikke var forsynet med passende strøelse, der kunne give den fornødne komfort og sikre en passende absorption af urin og ekskrementer, hvilket medførte at påhængsvognens gulv ved ankomst til slagteriet var dækket af et tykt lag gylle.

T2 er tiltalt for overtrædelse af

1+2.

Dyreværnsloven § 28, stk. 9, jf. stk. 2, jf. § 1 og bekendtgørelse om beskyttelse af dyr under transport§ 35, stk. 1, nr. 1, jf. Rådets forordning (EF) nr. 1/2005 om beskyttelse af dyr under transport art. 3, litra c og litra g og bilag 1, kapitel II, nr. 1.1, litra a og litra g samt nr. 1.2

ved den 14. juni 2017 forud for kl. 09.40 som chauffør i forbindelse med udøvelse af erhverv og i forbindelse med økonomisk virksomhed at have været fører af lastbil ... med påhængsvogn ... , hvorpå han transporterede 12 køer til X1 , ... i Århus, og herunder behandlede 2 køer groft uforsvarligt, idet påhængsvognen ikke var indrettet og blev anvendt på en sådan måde, at dyrenes sikkerhed blev tilgodeset, og sådan at dyrene ikke kunne komme til skade eller blive påført lidelser, idet de 2 køer var placeret i et rum på 1 x 2,47 meter bagerst på påhængsvognen, hvor de grundet deres størrelse var begrænset i deres naturlige bevægelser, hvilket, sammenholdt med at gulvet ikke var skridsikkert og påhængsvognens bevægelser, medførte, at de 2 køer væltede ned oven på hinanden uden mulighed for at rejse sig igen, hvorved den nederste ko ved ankomst til slagteriet havde respirationsbesvær og begge køer havde friske blødninger på fremstående punkter af slagtekroppen og måtte aflives på påhængsvognen , alt hvorved køerne blev udsat for en høj grad af smerte, lidelse, angst og væsentlig ulempe.

3.

bekendtgørelse om beskyttelse af dyr under transport§ 35, stk. 1, nr. 3, jf. § 25

ved den 14. juni 2017 forud for kl. 09.40 som fører af lastbil ... tilkoblet påhængsvogn ... i forbindelse med økonomisk virksomhed at have transporteret 12 køer i påhængsvognen til X1 , ... i Århus, selv om gulvet i påhængsvognen ikke var forsynet med passende strøelse, der kunne give den fornødne komfort og sikre en passende absorption af urin og ekskrementer, hvilket medførte at påhængsvognens gulv ved ankomst til slagteriet var dækket af et tykt lag gylle.

Påstande

Anklagemyndigheden har over for T1 nedlagt påstand om en bøde på 40.000 kr. og over for T2 nedlagt påstand om en bøde på 23.000 kr.

De tiltalte har nægtet sig skyldige.

Sagens oplysninger

Tiltalte T2 har forklaret, at han var fører af lastbilen den 14. juni 2017. Han har været erhvervschauffør og kørt med dyretransporter siden sommeren 2011. Han har den fornødne uddannelse og kompetencebevis. Han kørte den dag for T1, men han er ikke ansat i firmaet længere. Han transporterede 26 køer. Det skal nok passe, at der var 14 på forvognen og 12 på bagvognen, men han husker det ikke præcist. Firmaet havde kun 2 lastbiler, og han kendte derfor bilen godt. Det var altid kreaturer, han transporterede.

Der var 2 køer, der ved ankomsten til slagteriet i Århus blev aflivet af dyrlægen. Det var ret usædvanligt, men han har været udsat for det før. Han gør sit bedste, men det er ikke altid godt nok. Han husker ikke dagen klart, men han har skrevet nogen ting ned, da dyrlægen sagde, at han ville politianmelde ham, men nu er der gået 2 år. De sidste 2 køer blev hentet på 2 forskellige besætninger. Den bagerste ko var den sidste. Han havde hentet flere steder. De 2 køer blev transporteret adskilt fra de andre. Han var inden transporten blevet oplyst, at den sidste ko var mager, men ikke at den skulle have skånetransport. Ved det næstsidste afhentningssted ved By1 vurderede han, at en yderligere ko var mager og ville få problemer, hvis den blev transporteret sammen med 10 fede køer, og derfor blev den lukket ind til den, der var alene. Han vidste, at den sidste også var mager. Derved kunne de blive transporteret 2 sammen. Han husker ikke, om der var forskel på de 2 sidste køer.

Det sidste afhentningssted var i By2. Han vurderede, at det også var en mager ko, men at de 2 køer kunne være der. Han kunne ikke give dem mere plads, fordi der var en rumadskiller i bilen, der lukker bagud. Han kunne derfor ikke skubbe den bagerste låge længere frem, men han vurderede, at der var plads nok, når de 2 køer stod med hovedet i hver sin retning. Foreholdt bilag 1.2, side 3, 4 afsnit, afhøring af 29. september 2017, forklarede han, at han har forklaret sådan, og det er sådan han forklarer i dag. Han er enig i, at han ikke skulle have taget den sidste ko med, men han vurderede ved pålæsning, at der var plads nok. Han kørte fra By2 til Århus. Det tog 1 time og 10 minutter. Han husker ikke, om han så til dyrene undervejs. Han holdt pause efter han havde læsset dyrene af hensyn til reglerne om køre-hviletid. Han husker det ikke, men han husker, han har forklaret det til politiet.

Der er rigtigt, at der var fedtet på vognen, men han havde strøget ekstra strøgelse på gulvet den dag. Derfor blev laget tykkere og dermed var der mere gyldte end normalt. Han strøger med savsmuld. En af årsagerne til, at det var fedtet, var, at det regnede. Han havde strøget ekstra fordi han vidste, det var en lang tur. Normalt kører de med 4 murerbaljer strøgelse på hele trækket, og den dag brugte han i hvert fald en halv gang mere. Han er dog enig i, at gulvet var fedtet, men der burde have været nok strøgelse. Han husker ikke om det regnede, da han holdt pause. Regnen trækker ned af siderne og der bliver næsten altid smadret ude ved kanten.

Foreholdt bilag 1.4, side 10, forklarede han, at gulvet er usædvanligt smadret. Det var ikke normalt, at der så sådan ud. Han kan derfor godt erkende, at der var for smadret den dag. Han havde dog forsøgt at give

mere strøgelse. Han checker ikke vejrudsigten inden en tur. Han kunne dog have afvist at transportere nogle dyr. Han kontaktede ikke kontoret.

Da vognen blev åbnet ved slagteriet var de 2 køer væltet ned. Det var ham, der åbnede sammen med dyrlægen. Man kan ikke som chauffør mærke, at et dyr vælter under kørslen, medmindre de andre dyr bliver urolige. De to dyr i bagenden havde låst hinanden og lå stille. Derfor kunne han ikke mærke det. Dyrlægen vurderede, at de ikke skulle rykkes ud, men at de skulle aflives i bilen for ikke at udsætte dem for mere smerte.

Den pågældende dag var hans kørsel normal. Han kørte roligt i sving og rundkørsler og bremsede ned i god tid. Han erindrer ikke nogen særlige trafiksituationer. Han husker ikke, at han bremsede hårdt ned den dag.

Han forklarede nærmere, at han er enig i, at køerne er skredet under kørslen, men ingen ved, om den ene ko havde en hjertefejl eller åndedrætsbesvær inden den faldt. Han håber det ikke, for så skulle den ikke have været læsset. Han havde registreret, at de 2 køer var magre, men ikke at de var dårlige ved pålæsnin-gen. Han har dog ofte haft dyr med på slagteriet, der viser sig at have en hjertefejl.

X2 har forklaret, at han er direktør og ejer af T1. Det var han også i 2017, hvor T2 var ansat. Der var kun de 2 i selskabet, der havde 3 køretøjer. T2 kørte den pågældende dag i selskabets interesse. Han har ingen bemærkninger til T2's forklaring om transporten. Det var ham, der havde sagt, at T2 også skulle hente den sidste ko. De havde fået at vide, at det var en tynd ko, der skulle slagtes. Han havde modtaget transportbestillingerne af alle køerne. T2 kontaktede ham ikke i løbet af dagen. Det er rigtigt, at der normalt er 26 køer på transporten, og det skulle der være plads til. Han ved ikke hvad dyrene vejer eller, om der var overlæs.

Embedsdyrlæge X3 har forklaret, at han har været embedsdyrlæge siden 1988. Den 14. juni 2017 var han på arbejde på slagteriet X1, hvor han har arbejdet næsten permanent siden 1993. Der ankom en transport fra T1 med T2 som chauffør. Vognen blev bakket til en rampe. Han blev tilkaldt som dyrlæge og stod på rampen for at tilse dyrene i live. Han konstaterede, da dørene på kæren blev slået op, at der lå 2 køer i den bagerste del oven i hinanden. De var ude af stand til at rejse sig, da der ikke var plads nok. Han kunne høre den nederste ko havde besvær med at få vejret. De aflivede derfor dyrene hurtigst muligt for at undgå, at de skulle lide længere. Den øverste ko var noget større og tungere end den nedeste, og den lå henover hoved og brystreregion på den nederste. Den nederste havde åndedrætsbesvær. Han tilskriver det, at den øverste lå oven på den. Teoretisk kunne det skyldes en hjertefejl på den nederste, men det var indlysende, at det var på grund af, at den lå under en anden ko. Køerne blev ikke obduceret af ham efterfølgende. Køerne var heller ikke i stand til at rejse sig efter, at der blev åbnet op til rampen. Det ville have været naturligt, hvis de havde kunnet. Det er meningen, at dyrene skal bringes til slagtehuset stående.

Efter slagtning blev konstateret friske blødninger på fremtrædende punkter som hofter mv. på køerne. De ser det ofte værre, da det sker, når en ko kommer til at ligge sammen med andre stående køer, men stadigvæk havde begge køer friske blødninger. Årsagen til, at køerne ikke kunne rejse sig, var, at der ikke var plads nok, og at de var svækkede.

Han har indhentet slagtevægten og vurderet den levende vægt af køerne til ca. det dobbelte af slagtevægten. Foreholdt bilag 1.8, side 5, hvor slagtevægten er angivet til 195 kg og 302 kg. forklarede han, at han vurderer den levende vægt til 390 kg og 604 kg. Det kan variere 10-15 %. Der var ret stor forskel på dyrenes vægt, og den nederste var væsentlig ringere, som det fremgår af bilag 1.4, foto 6. Koen med de hvide aftegninger var væsentlig ringere end den anden. Der er en sammenhæng mellem en ko's vægt og dens hoftebredde, men det kan variere. Foreholdt bilag 1.11, tabel fra Dansk Landbrugsrådgiving, forklarede han, at han ikke kender tabellen. Han kan ikke udtale sig om tabellen er plausibel i forhold til sammenhængen mellem vægt og hoftebredde.

Transporten var bemærkelsesværdig ved, at vognbunden ikke var strøget efter reglerne. Bunden skal være tør. Det var ikke et usædvanligt syn, men det var næsten ren gylde. Han havde tidligere påtalt det over for samme selskab og chauffør. Det var dog usædvanligt, at der stod 5-10 cm gylde, så det var i den grove ende, som det fremgår af bilag 1.4, foto 3,4 og 5. Det var smadret i begge i begge afsnit af bilen, også der hvor de 2 køer lå. Det var svært at se, om der overhovedet var strøget, men det var i hvert fald i for ringe omfang. Reglerne siger, at bunden skal være tør og skridsikker, både af hensyn til dyrevelfærdsaspektet og til, at dyrene kan stå fast, og af hensyn til hygiejnen.

Årsagen til at dyrene lå ned er, at de sidst producerede eller transporterede enheder giver fortjenesten. Det var en kombination af for lidt plads, måden dyrene var placeret på den måde der bliver kørt på, og dyrenes ringe konstitution. Dyr i ringe konstitution bør ikke transporteres med andre dyr, men helt for sig selv. Her var der foretaget en forkert vurdering ved at placere de bagerste køer sammen. I hvert fald den ringeste burde være transporteret for sig selv. Der er tale om grov og uforsvarlig behandling af dyrene. Det er en grov overtrædelse af lovgivningen, der har medført stor lidelse for især den nederste ko.

Nærmere adspurgt forklarede han, at han ikke den pågældende dag har set lastbilen blive ført uforsvarligt, men han har før set samme chauffør og selskab aflevere transporter, hvor dyrene lå i bunden af bilen. Det er ikke hans vurdering at dyrene står lige så godt fast under transport, hvor bunden er våd, som når bunden er tør. Klassifikationen P- er den ringeste klassifikation. Begge køerne er klassificeret som ringe køer, men den ene vejer ca. 100 kg mindre i slagtevægt end den anden. Det er naturligvis positivt, at chaufføren trods alt havde taget hensyn til dyrene ved at transportere de 2 ringeste køer særskilt.

Der var tidligere en tåbelig fortolkning af en vejledning om, at størrelsen på køerne under transport måtte variere 40 %. Fortolkningen af reglen er ophævet. I den konkrete transport har man dog åbenlyst taget fejl, uanset om man anvender den gamle fortolkning eller ej.

Der har været fremlagt fotos optaget af embedsdyrlægen den 14. juni 2017.

Af Det Veterinære Sundhedsråds udtalelse af 4. juli 2018 fremgår blandt andet:

” ...

Lægges ovennævnte og de medsendte fotos til grund, finder Rådet, at de to magre køer, ved at være transporteret sammen i et rum uden tilstrækkelig plads og uden skridsikkert gul, således at den tungeste ko ved ankomst til slagteriet lå oven på den letteste, der havde stærkt forceret respiration, og begge dyr havde friske blødninger på fremstående områder af kroppen, ikke har været transporteret omsorgsfuldt, under hensyntagen til deres fysiologiske og sundhedsmæssige behov. Køerne har herved været udsat for høj grad af smerte, lidelse, angst og væsentlig ulempe, og dermed groft uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens § 1.

...”

Tiltalte T2 er tidligere straffet ved dom af 2. december 2018 for overtrædelse af dyreværnslovens § 28, stk. 1, 1. pkt., jf. § 7, jf. § 1 og Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1729 af 21. december 2006 § 35, stk. 2, jf. stk. 1, nr. 1, jf. Rådets forordning nr. 1/2005, artikel 3, litra c, jf. bilag 1, kapitel II, pkt. 1. 1, litra a, jf. straffelovens § 82, nr. 13 og § 83, 2. pkt. Ved dommen blev bestemt, at straffen bortfalder.

Tiltalte T1 er tidligere straffet senest ved bødeforlæg af 12. juni 2018 med bøde på 14.000 kr. for overtrædelse af dyreværnslovens § 28, stk. 11, jf. stk. 4 og stk. 9, jf. § 1 og Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1729 af 21. december 2006 § 35, stk. 2, jf. stk. 1, nr. 1 og 3, jf. § 10, stk. 1, jf. bilag 2" pkt. B, jf. Rådets forordning nr. 1/2005, artikel 3, litra c og g, og artikel 6, stk. 3, jf. bilag 1, kapitel II, pkt. 1.1, litra a og d.

Rettenns begrundelse og afgørelse

Tiltalte T2 har forklaret, at som ansat chauffør hos T2 den 14. juni 2017 transporterede 26 køer, hvoraf 12 var placeret i påhængsvognen, til slagteriet i Århus, og at 2 køer i påhængsvognen var placeret i et separat aflukke bagerst, og at disse ved ankomsten lå på gulvet.

Efter embedsdyrlæge X3's forklaring, der er detaljeret og troværdig og som både støttes af fotos, der blev optaget kort efter transportens ankomst til slagteriet og til dels af T2's forklaring, er det bevist, at de 2 køer var placeret i et aflukke på 1x2,47 m som beskrevet i anklageskriftet, herunder at de ved ankomsten var væltet og ikke havde mulighed for at rejse sig igen, og at den nederste ko havde respirationsbesvær og begge køer havde friske blødninger på fremstående punkter på kroppen og måtte aflives. Retten finder det endvidere bevist, at gulvet i påhængsvognen ikke var forsynet med passende strøelse, og at gulvet var dækket af et tykt lag gylde.

Herefter og sammenholdt med Det Veterinære Råds udtalelse finder retten det bevist, at køerne under de anførte omstændigheder har været udsat for groft uforsvarlig behandling, og at T2 har udvist en sådan uagtsomhed, at han er skyldig i den rejste tiltale for overtrædelse af dyreværnsloven og transportbekendtgørelsen, jf. transportforordningen.

Det er ubestridt at T1 har foretaget transporten som led i sin ansættelse i T1 og betingelserne for at pålægge selskabet strafansvar er derfor opfyldt. De tiltalte er herefter skyldige i den rejste tiltalte.

Straffen for T2 fastsættes til en bøde på 20.000 kr., jf. dyreværnsloven § 28, stk. 9, jf. stk. 2, jf. § 1 og bekendtgørelse om beskyttelse af dyr under transport § 35, stk. 1, nr. 1 og nr. 3, jf. § 25 og Rådets forordning (EF) nr. 1/2005 om beskyttelse af dyr under transport art. 3, litra c og litra g og bilag 1, kapitel II, nr. 1.1, litra a og litra g samt nr. 1.2, jf. straffelovens § 89. Overtrædelserne er omfattet af dyreværnslovens § 29b, stk. 1, nr. 6.

Forvandlingsstraffen fastsættes som nedenfor bestemt.

Straffen for T1 fastsættes til en bøde på 40.000 kr., jf. dyreværnsloven § 28, 11, jf. stk. 9, jf. stk. 2, jf. § 1 og bekendtgørelse om beskyttelse af dyr under transport § 35, stk. 2, jf. stk. 1, nr. 1 og nr. 3, jf. § 25 og Rådets forordning (EF) nr. 1/2005 om beskyttelse af dyr under transport art. 3, litra c og litra g og bilag 1, kapitel II, nr. 1.1, litra a og litra g samt nr. 1.2, jf. straffelovens § 89.

Retten har ved bødefastsættelsen lagt vægt på forholdets karakter, herunder at de tiltalte er dømt for groft uforsvarlig behandling af flere dyr i erhvervsforhold.

Thi kendes for ret:

T2 skal betale en bøde på 20.000 kr.

Forvandlingsstraffen for boden er fængsel i 14 dage.

P1 skal betale en bøde på 40.000 kr.

De tiltalte skal betale sagens omkostninger.

Søren Rune Schrøder

kst. dommer

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Retten i Kolding, den 14. juni 2019

Nanna Andresen

retsassistent